

Rezultati Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji

Fond za inovacije Crne Gore objavio je 1. oktobra 2024. godine Javni poziv za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji. Realizacija ovog programa podržana je kroz nacionalni budžet Ministarstva ekonomskog razvoja u iznosu od 1.177.140,02 € i iz okvira Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize u iznosu od 1.122.859,98 €, što zajedno čini ukupni opredijeljeni iznos od je 2.300.000,00 €. Najniži, odnosno najviši iznos bespovratnih sredstava koji se mogao dodijeliti pojedinom podnosiocu prijave i projektu iznosio je 50.000,00 €, odnosno 200.000,00 €.

Poziv je bio otvoren do 11. novembra 2024. godine, a dostavljeno je 32 prijave. Evaluacija prijave se sprovodila u dva kruga. U prvom krugu evaluacije Komisija ocjenjuje dostavljene koncepte projekta prema utvrđenim kriterijuma izbora, nakon čega je odbijeno 18 prijava. Koncepti projekata koji su u prvom krugu ocijenjeni ocjenom koja zadovoljava minimalni prag za dalje razmatranje (3,50) uzeti su u obzir u daljem postupku uz pripremljene studije opravdanosti. Nakon drugog kruga evaluacije, svih 14 prijava su zadovoljile minimalni prag od 3,50 bodova. Dakle, 14 projekata je odobreno za finansiranje ukupne vrijednosti bespovratnih sredstava od 2.202.070,79 €.

Tabela 1. Lista odobrenih projekata Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu

R.B.	Nosilac projekta	Naziv projekta	Opis projekta	Očekivani rezultati projekta	Period realizacije	Ukupna vrijednost projekta	Iznos odobrenog granta	Sufinansiran je Korisnika granta
1	"MALJAT STONE" A.D. DANILOVGRAD	Unapređenje inovativnosti i energetske efikasnosti u preradi kamena	Projekat ima za cilj unapređenje energetske i resursne efikasnosti u preradi kamena, kao i jačanje kapaciteta za upravljanje energijom.	1) Nabavka i ugradnja opreme: ● Nabavka mobilnog drobilnog postrojenja. ● Ugradnja održivog sistema za uklanjanje prašine, koji će se napajati solarnim panelima i koristiti tehničku vodu. ● Izgradnja solarne elektrane snage 150 kWp, koja će služiti za proizvodnju električne energije za primarnu	9 mjeseci (01.09.2025. - 01.06.2026.)	EUR 274.334,20	EUR 195.000,00	EUR 79.334,20

				djelatnost preduzeća i doprinijeti smanjenju energetske zavisnosti. • Nabavka i ugradnja sistema za kompenzaciju reaktivne energije. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: • Instalacija pametnog rješenja (tablet sistem) za automatsko praćenje efikasnosti postrojenja i kontrole potrošnje energenata (goriva i struje). • Povećanje automatizacije i digitalizacije mobilnog postrojenja, što će doprinijeti smanjenju potrošnje električne energije. • Kontrolno-upravljački sistem koji će omogućiti kontrolu produktivnosti drobilnog postrojenja. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: • Uvođenje i implementacija međunarodnog standarda ISO 50001 (sistem upravljanja energijom). • Obuka postojećih zaposlenih i angažovanje jednog novog stalno zaposlenog radnika.				
2	DRUŠTVO ZA TRGOVINU, UGOSTITELIS TVO, TURIZAM I USLUGE "GOLBI" D.O.O. PODGORICA	Unapređenje inovativnosti i efikasnosti štampe kroz unapređenje energetske efikasnosti	Projekat ima za cilj unapređenje energetske efikasnosti i optimizaciju procesa štampe kroz nabavku nove opreme, implementaciju pametnih rješenja i jačanje internih kapaciteta za upravljanje energijom.	1) Nabavka i ugradnja opreme: • Nabavka i ugradnja automatizovane mašine za štampu koja ima znatno manju potrošnju energije u poređenju sa postojećim ofset mašinama. • Nabavka i ugradnja solarnog sistema za grijanje tople vode, čime se očekuje godišnja ušteda od približno 1.570 kWh električne energije. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: • Nabavka i instalacija Powermanager sistema koji uključuje hardverski i softverski dio, omogućavajući praćenje, analizu i optimizaciju potrošnje električne energije u realnom vremenu.	9 mjeseci (01.09.2025. - 01.06.2026.)	EUR 214.622,74	EUR 171.698,19	EUR 42.924,55

				• Mogućnost praćenja potrošnje i performansi svih potrošača električne energije u kompaniji, detekcija prekoračenja potrošnje i alarmiranje zaduženih lica, te kreiranje izvještaja i analiza. • Integracija nove mašine za štampu sa softverom za praćenje radi kontrole u realnom vremenu. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: • Implementacija i sertifikacija ISO 50001 standarda za sistem upravljanja energijom. • Zapošljavanje novog radnika na poziciji menadžera energetske efikasnosti. • Obuka zaposlenih o važnosti energetske efikasnosti, optimizaciji i konkretnim mjerama za smanjenje potrošnje.				
3	"BEKOM CO" D.O.O. PODGORICA	Modernizacija proizvodnih procesa i implementacija mjera energetske efikasnosti	Projekat ima za cilj unapređenje energetske efikasnosti i produktivnosti u preradi drveta kroz nabavku moderne opreme, implementaciju naprednih digitalnih rješenja i jačanje internih kapaciteta za upravljanje energijom.	1) Nabavka i ugradnja opreme: • Nabavka i ugradnja guljača trupaca marke sa elektromotorima kojima upravljaju inverteri, što će omogućiti postepeni start sa niskom potrošnjom energije i smanjenjem potrošnje po oguljenom trupcu za 75%. • Nabavka i ugradnja kompenzatora za smanjenje troškova potrošnje električne energije, poboljšanje efikasnosti sistema i stabilnosti napona. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: • Implementacija naprednog softvera koji omogućava automatsko podešavanje brzine unosa trupaca, brzine rotora guljača i pritiska noževa za guljenje, u zavisnosti od prečnika i tipa drveta. Softver optimizuje korišćenje energije i minimizuje potrošnju. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom:	12 mjeseci (01.08.2025. - 01.08.2026.)	EUR 289.500,00	EUR 195.036,15	EUR 94.463,85

				• Uvođenje međunarodnog standarda za sisteme upravljanja energijom (EN ISO 50001) radi uspostavljanja, implementacije, održavanja i poboljšanja sistema upravljanja energijom. • Zapošljavanje jednog novog radnika na poslovima upravljanja energijom i njegova obuka, zajedno sa obukom dva postojeća radnika, za praćenje procesa i sprovođenje energetske efikasnosti.				
4	D.O.O. "INMES-MARK" POSLOVNO DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE NIKŠIĆ	INMES CLEAN ENERGY Modernizacija i standardizacija proizvodnje mesa i uvođenje vlastitih izvora obnovljive energije	Projekat ima za cilj unapređenje energetske efikasnosti, smanjenje emisija CO2 i modernizaciju procesa prerade mesa kroz ulaganje u obnovljive izvore energije, novu tehnologiju sušenja mesa i jačanje internih kapaciteta za upravljanje energijom.	1) Nabavka i ugradnja opreme: • Fotonaponski sistem solarne elektrane: Nabavka i instalacija solarne elektrane snage na krovu pogona, sa ciljem potpune energetske nezavisnosti i smanjenja troškova električne energije. • Modernizacija tehnološkog procesa nabavkom automatizovane komore za sušenje mesa koja će eliminisati emisije CO2 i potrošnju bukovog drveta, povećati proizvodni asortiman, optimizovati vrijeme sušenja i značajno smanjiti potrebu za manuelnom radnom snagom. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: • Integrisani digitalni interfejs u automatizovanoj komori za zrenje mesa obezbjediće parametre utroška energije u skladu sa zadatim programom obrade mesa. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: • Zapošljavanje jednog novog lica, te obuka dva lica o energetske efikasnosti. • Analiza i sticanje ISO 50001 standarda za sistem upravljanja energijom.	12 mjeseci (24.06.2025. - 24.06.2026.)	EUR 236.656,22	EUR 189.324,98	EUR 47.331,24
5	DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU	AutoGoraSol - Automatizacija	Projekat ima za cilj modernizaciju i	1) Nabavka i ugradnja opreme:	15 mjeseci	EUR 309.673,33	EUR 198.190,93	EUR 111.482,40

U, PROMET ROBA I USLUGA EXPORT - IMPORT "GORA STIL" D.O.O. PODGORICA	a proizvodnog procesa i osiguravanje vlastitog izvora obnovljive energije	optimizaciju procesa proizvodnje građevinske stolarije i elemenata kroz automatizaciju skladištenja, uvođenje solarnih elektrana i jačanje kapaciteta za energetsku efikasnost.	• Nabavka i ugradnja robota koji se sastoji od željezne konstrukcije sa kranom, mjerača za precizno mjerenje panela, hardverskog kućišta i softvera za povezivanje sa CNC mašinama i kancelarijskim softverom, UPS jedinice i bezbjednosnog prekidača. Očekuje se značajno smanjenje angažovanja manualnog rada, povećanje produktivnosti, skraćanje vremena manualnog rada, optimalno korišćenje prostora skladišta i potpun pregled lagera. • Projektovanje i instalacija solarne elektrane snage 150 kW na krovovima postrojenja, čime će se postići energetska nezavisnost i smanjenje monetarnog troška energije. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: • Softver koji dolazi uz automatizovano skladište omogućava digitalno upravljanje skladištem, materijalima za lager i pripremu, kao i poboljšan monitoring ulaznih materijala i izlaznih gotovih proizvoda na osnovu radnih listi i automatizovanog praćenja lagera sirovine, poluproizvoda i finalnih proizvoda. • Instalacija pametnih brojila na svakom od pet priključaka solarne elektrane za monitoring utroška energije i mjerenje efekata aktivnosti. Ova pametna brojila će pratiti potrošnju i proizvodnju svakog sistema pojedinačno. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: • Zapošljavanje dva nova lica po ugovoru o radu čiji će zadatak biti praćenje rada mašina i FN modula, sinhronizacija rada, planiranje korišćenja, analiza	(30.06.2025. - 30.09.2026.)				
---	---	---	--	-----------------------------------	--	--	--	--

				potrošnje i učinka radi postizanja maksimalne energetske efikasnosti. ● Obuka novozaposlenih i postojećeg osoblja će ojačati kapacitete za moguće uštede energije i opcije za energetske efikasnost, te će izgraditi kapacitete firme za buduće planiranje investicija i poboljšanje performansi u cjelokupnom tehnološkom procesu.				
6	DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE, EXPORT IMPORT "BORDID" D.O.O. PODGORICA	Energetska efikasnost u Bordid d.o.o.	Projekat se fokusira na modernizaciju procesa punjenja, zatvaranja, etiketiranja i pakovanja sirila kroz zamjenu zastarjele opreme novom, energetski efikasnom linijom.	1) Nabavka i ugradnja opreme: ● Nabavka i ugradnja automatske punilice sa zatvaračicom (monoblok sistem) kapaciteta do 1.500 boca/h. ● Instalacija elektromotora energetske klase IE3 koji doprinose uštedi energije. ● Nabavka i ugradnja automatske etiketirke sa preciznim senzorima i automatskom regulacijom brzine. ● Nabavka i ugradnja termo tunela za pakovanje boca sa lamelnim grijačima niske potrošnje i sistemom hlađenja. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: ● Očekuje se da uvođenje savremenih, automatizovanih tehnologija doprinese uštedi energije na godišnjem nivou, a samim tim smanji gubitke u grijanju i hlađenju. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: ● implementacija i obuka sistema upravljanja energijom u skladu sa standardom ISO 50001, kao i sertifikaciju, što uključuje jačanje internih kapaciteta.	12 mjeseci (01.07.2025. - 01.07.2026.)	EUR 76.343,43	EUR 61.074,74	EUR 15.268,69
7	"JASEN" D.O.O. PLJEVLJA	InnoWood: Pametno upravljanje	Projekat se fokusira na unapređenje energetske efikasnosti	1) Nabavka i ugradnja opreme: ● Zamjena starih elektromotora sa novim IE3 premium klase energetske efikasnosti. To će rezultirati	12 mjeseci	EUR 151.307,00	EUR 121.045,60	EUR 30.261,40

		energijom u drvnoj proizvodnji	i optimizaciju procesa u drvoprerađivačkoj proizvodnji, proizvodnji peleta i drvenih kuća. Projekat će se baviti problemima energetske neefikasnosti postojećih elektromotora, nedostatkom sistema za kompenzaciju reaktivne energije i nepostojanjem savremenog sistema za praćenje energetske potrošnje u realnom vremenu.	smanjenjem godišnje potrošnje aktivne energije i povećanjem pouzdanosti rada mašina. • Ugradnja frekventnih pretvarača za veće motore, što će rezultirati smanjenjem godišnje utrošene aktivne energije. • Instalacija hibridnog postrojenja za kompenzaciju reaktivne snage radi korekcije faktora snage. Očekuje se smanjenje utroška reaktivne energije od 95%. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: • Uvođenje komercijalne softverske platforme za upravljanje i monitoring električnih sistema i pogona. Ovaj sistem će omogućiti praćenje podataka o potrošnji energije u realnom vremenu i identifikovanje ušteda, kontrolu uređaja, automatizaciju sistema, postavljanje upozorenja i automatskih izvještaja, te formiranje baza podataka. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: • Implementacija i sertifikacija međunarodnog standarda EN ISO 50001:2018 za sistem upravljanja energijom. • Obuka zaposlenih za upravljanje sistemom potrošnje električne energije i za održavanje svih dokumenata i procedura u okviru EN ISO 50001:2018 standarda. Specijalizovane obuke će pokrivati korišćenje softvera.	(11.07.2025. - 11.07.2026.)			
8	"TIMBER KING MONTENEGRO" ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE,	Investicija u moderne sisteme za kompenzaciju reaktivne i proizvodnju reaktivne	Projekat ima za cilj značajno unapređenje energetske efikasnosti u preradi drveta, smanjenje operativnih troškova i	1) Nabavka i ugradnja opreme: • Instalacija FN elektrane koja će omogućiti praktično potpuno pokrivanje energetske potrebe preduzeća iz sopstvenih izvora, značajno smanjenje operativnih troškova za električnu energiju, redukciju emisije CO2 i otpornost na buduće oscilacije cijena električne energije.	10 mjeseci (25.06.2025. - 25.04.2026.)	EUR 133.183,22	EUR 103.000,00	EUR 30.183,22

	EXPORT - IMPORT - D.O.O. ROŽAJE	energije uz korišćenje najnovijih softverskih alata	doprinos zelenoj tranziciji kroz implementaciju obnovljivih izvora energije, optimizaciju električne energije i digitalizaciju upravljanja.	• Ugradnja ormara za kompenzaciju reaktivne energije. Očekuje se smanjenje troškova za reaktivnu energiju i povećanje faktora snage. To će dovesti i do smanjenja gubitaka u mreži, stabilnijeg rada elektromotora i dužeg vijeka trajanja opreme. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: • Nabavka i instalacija specijalizovanog softversko-hardverskog sistema za nadzor i upravljanje potrošnjom energije. Ovaj softver će omogućiti praćenje i analizu u realnom vremenu, automatsko prepoznavanje anomalija i nepotrebnih gubitaka, te povezivanje sa FN elektranom i kompenzatorima za optimizaciju sistema. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: • Organizacija specijalizovanih obuka za rad sa FN elektranom i monitoring softverom, te obuka osoblja za osnovne principe energetske efikasnosti, analizu podataka, upravljanje i održavanje sistema.				
9	"WATER GROUP" D.O.O. KOLAŠIN	WATERPOWE R – Modernizacija proizvodne linije i uvođenje vlastitog sistema za proizvodnju obnovljive energije	Projekat ima za cilj optimizaciju procesa proizvodnje flaširane vode kroz izgradnju solarne elektrane, modernizaciju kompresorske stanice, digitalizaciju kontrole kvaliteta vode i jačanje internih kapaciteta za upravljanje energijom.	1) Nabavka i ugradnja opreme: • Izgradnja fotonaponske elektrane kapaciteta na krovnim površinama fabrike vode "Rada". Očekuje se značajno smanjenje neto potrošnje električne energije fabrike i smanjenje emisije gasova staklene bašte (CO₂ i SO₂). • Nabavka i ugradnja vijčanog kompresora i prateće mašinske opreme. Ovo će omogućiti postizanje većeg pritiska komprimovanog vazduha, povećanje pouzdanosti pri formiranju boca (manje škarta), smanjenje utroška energije po jedinici proizvoda i redukciju angažovane snage fabrike. Očekuje se	15 mjeseci (02.07.2025. - 02.10.2026.)	EUR 281.497,18	EUR 190.042,12	EUR 91.455,06

				unapređenje efikasnosti proizvodnje za minimum 50% u odnosu na postojeće stanje. ● Nabavka digitalnog mjerača rezidualnog hlora za kontinuirano ispitivanje kvaliteta vode u svim fazama obrade, čime će se automatizovati i unaprijediti brzina analize sirovine. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: ● Nabavka i instalacija mrežnog analizatora za mjerenje potrošnje energije u svim mašinama i opremi. Ovaj sistem će omogućiti pristup putem LAN mreže i povezivanje sa strujnim transformatorima, čineći monitoring i upravljanje energijom jednostavnijim. ● Planirana je izrada softvera koji bi prikupljao podatke, pravio analize i izvještaje za optimizaciju procesa u pogledu korišćenja energetske resursa (energetski menadžment). 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: ● Dva zaposlena lica će pohađati obuku iz oblasti upravljanja energijom i energetske efikasnosti, te steći zvanje menadžera energetske efikasnosti. ● Edukacijom osoblja smanjiće se troškovi održavanja u oblasti elektro, mašinskih i tehnoloških instalacija, koji su do sada bili delegirani podizvođačima.				
10	"ŠIMŠIĆ - MONTMILK" ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE, EXPORT -	Energetska efikasnost - Mljekara Lazine	Projekat ima za cilj unapređenje kvaliteta proizvodnje jogurta, smanjenje potrošnje energije i sirovina, te digitalizaciju i automatizaciju	1) Nabavka i ugradnja opreme: ● Instalacija fotonaponskog sistema snage 300 kW na krovovima proizvodnih pogona, baziranog na half-cell i N-type tehnologiju za viši stepen efikasnosti i dugoročnu stabilnost. Proizvodnja FN sistema iznosi ● Nabavka homogenizatora koji poboljšava tehnološki proces i na taj način doprinosi energetske efikasnosti.	18 mjeseci (30.06.2025. - 30.12.2026.)	EUR 254.699,23	EUR 199.989,84	EUR 54.709,40

	IMPORT D.O.O. DANILOVGR AD		proizvodnih procesa kroz implementaciju fotonaponske elektrane i MES sistema, kao i jačanje kapaciteta za upravljanje energijom.	2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: ● Implementacija MES (Manufacturing Execution System) sistema koji će digitalno integrisati svih 13 proizvodnih pogona. ● Ugradnja 4 nova PLC sa distribuiranim periferijama, uključujući senzoriku (temperatura, pritisak, nivo, protok, utrošak sirovina i energenata) na 13 pogona. ● Instalacija server sobe sa rack ormarom, serverskim računarom, industrijskim switchem, napajanjima i kompletnim monitoring sistemom (MES dashboard), kao i osposobljavanje 4 krajnja korisnička uređaja. ● Ugradnja mjerne opreme za električnu energiju i toplu vodu u 4 tačke, radi integracije sa MES softverom i energetske analitike. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: ● Planirano je uvođenje i sertifikacija prema standardu ISO 50001:2018 za održivu energetske efikasnost. ● Organizacija obuka za upravljanje energijom, izrada procedura, politika i dokumentacije, te uspostavljanje tima za upravljanje energijom.				
11	DRUŠTVO ZA PROIZVODNJ U I USLUGE "ŠLJUKIĆ CO" D.O.O. NIKŠIĆ	Energetska Efikasnost - Mljekara Srna	Projekat ima za cilj povećanje energetske efikasnosti kroz uvođenje obnovljivih izvora energije i digitalizaciju proizvodnih procesa, uz jačanje internih kapaciteta za	1) Nabavka i ugradnja opreme: ● Nabavka i instalacija fotonaponske elektrane. Pokrivanje do 25% ukupne potrošnje električne energije mljekare iz sopstvenih izvora, sa do 27.5% pokrivenosti u višoj tarifi. Smanjenje potrošnje energije za 25% godišnje. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: ● Implementacija MES (Manufacturing Execution System) sistema.	18 mjeseci (29.07.2025. - 29.01.2027.)	EUR 143.923,14	EUR 115.138,51	EUR 28.784,63

			upravljanje energijom.	- Integracija postojećih šest pogona kontrolisanih putem PLC i/ili HMI uređaja u MES sistem kroz mrežnu infrastrukturu (switch-evi i gateway-i). - Ugradnja novih PLC sistema sa distribuiranim periferijama za preostalih pet pogona radi integracije podataka u MES sistem. - Postavljanje centralnog servera za prikupljanje podataka, kreiranje baza podataka, aplikativnih softvera i servisa za nadzor i kontrolu procesa. - Dostupnost aplikativnog softvera putem klijentskih uređaja. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: - Implementacija standarda EN ISO 50001 za upravljanje energijom. - Zapošljavanje novih stručnih lica i njihova edukacija za upravljanje i održavanje MES sistema. - Formiranje internog tima za održavanje FN elektrane i MES sistema.				
12	"NERA" DRUŠTVO ZA PROIZVODNJ U PRERADU PROMET I USLUGE D.O.O. ŠIPČANIK- TUZI	Energy Fruit	Projekat ima za cilj modernizaciju procesa sušenja voća, obezbjeđivanje sopstvenog izvora električne energije i implementaciju digitalnih rješenja za praćenje potrošnje, uz jačanje internih kapaciteta za upravljanje energijom.	1) Nabavka i ugradnja opreme: - Izgradnja fotonaponske elektrane snage 100 kW na krovnim površinama sopstvenih proizvodnih objekata. Očekuje se da će elektrana proizvoditi 108% potreba električne energije. Očekuje se smanjenje računa za električnu energiju za minimum 50% ukupnih godišnjih troškova. - Nabavka i instalacija nove mašine za sušenje voća – liofilizatora – kapaciteta 500 kg/24h. Ova oprema je usklađena sa djelatnošću prerade voća i doprinosi prelasku na održive izvore energije i smanjenju emisije CO2. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja:	18 mjeseci (25.06.2025. - 25.12.2026.)	EUR 304.650,40	EUR 196.366,40	EUR 108.284,00

				• Nabavka i instalacija sistema za praćenje i optimizaciju potrošnje i proizvodnje energije na nivou cijelog proizvodnog kompleksa. • Implementacija softvera, preko posebnih hardverskih komponenti, za prikupljanje podataka, analize i izvještaje radi optimizacije korišćenja energetske resursa (energetski menadžment). • Nabavka multifunkcionalnog mrežnog analizatora za daljinski monitoring toka i kvaliteta električne energije razmjenjene sa elektrodistributivnom mrežom. • Instalacija tri strujna transformatora za nadzor nad električnom energijom na nivou kompletnog postrojenja. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: • Zapošljavanje dva nova lica. • Obuka dva novozaposlena lica za poslove upravljanja i optimizacije potrošnje energije. • Izrada interne procedure za korišćenje digitalnog sistema za monitoring i upravljanje potrošnjom energije.				
13	"LAMEX" D.O.O. DANILOVGR AD	Unaprjeđenje energetske efikasnosti u fabrici "Lamex"	Projekat ima za cilj unaprjeđenje energetske efikasnosti i optimizaciju proizvodnje namještaja kroz zamjenu postojeće opreme, digitalizaciju procesa i jačanje kapaciteta za	1) Nabavka i ugradnja opreme: • Nabavka opreme za kontinuirano praćenje i analizu potrošnje energije u realnom vremenu. • Zamjena postojećih mobilnih otpašivača novim sistemom sa radijalnim ventilatorima, prizmatičnim silosom i separatorom dijelova. Ovo će obezbijediti efikasniji transport i filtraciju otpada, smanjiti energetske gubitke i poboljšati radne uslove. • Nabavka drobilice za obradu otpadnog drvnog i pločastog materijala, omogućavajući ponovno	18 mjeseci (01.07.2025. - 01.01.2027.)	EUR 170.463,86	EUR 136.371,09	EUR 34.092,77

			upravljanje energijom.	korišćenje otpada u proizvodnom procesu i njegovu efikasniju pripremu za uštede. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: • Nadogradnja postojećeg softvera za dizajniranje namještaja koja omogućava povezivanje elemenata sa CNC mašinama, skraćivanje vremena rada u praznom hodu, smanjenje grešaka i povećanje produktivnosti, što indirektno utiče na uštede energije. • Uvođenje naprednog sistema za nadzor i monitoring potrošnje električne energije, baziranog na mreži pametnih senzora, za precizno praćenje i analizu potrošnje kod ključnih potrošača. 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: • Zapošljavanje novog lica čiji će zadatak biti svakodnevno praćenje rada mašina, sinhronizacija rada, planiranje korišćenja, te analiza potrošnje i učinka radi postizanja najvišeg stepena energetske efikasnosti. • Obuka novozaposlenog lica, uključujući upoznavanje sa mašinama, obuku za korišćenje aplikacije za nadzor i monitoring potrošnje električne energije, te pripremu Plana mjera implementacije za poboljšanje energetske efikasnosti.				
14	"VALPEK COMPANY"D .O.O. DANILOVGR AD	Podsticanje energetske efikasnosti Valpek Company doo	Projekat ima za cilj povećanje energetske efikasnosti i proširenje proizvodnih kapaciteta u proizvodnji hljeba, peciva i kolača kroz	1) Nabavka i ugradnja opreme: • Izgradnja fotonaponske elektrane snage 135 kW na krovovima objekata fabrike "Valpek". Očekuje se da će ova elektrana značajno doprinijeti direktnom pokrivanju lokalne potrošnje električne energije. • Ugradnja ukupno 16 reflektora sa LED izvorima snage 190 W i 23 reflektora sa LED izvorima snage 150 W. Ovo će zamijeniti dotrajale metal-halogene	14 mjeseci (03.07.2025. - 03.09.2026.)	EUR 129.792,24	EUR 162.240,30	EUR 32.448,06

			izgradnju solarne elektrane, zamjenu rasvjete i implementaciju digitalnog sistema za praćenje potrošnje energenata, kao i jačanje internih kapaciteta za upravljanje energijom.	reflektore niske energetske efikasnosti i obezbijediti zahtijevani nivo osvjetljaja u pogonima. 2) Implementacija pametnih/digitalnih rješenja: • Izrada pametnog softversko-hardverskog sistema za prikupljanje podataka, analize i izvještaje radi optimizacije procesa. Sistem će uključivati mjerenja potrošnje dizel goriva (3 tačke), mjerenja električne energije (5 tačaka), praćenje efikasnosti mašina (5 proizvodnih mašina) i temperaturna mjerenja (2 sonde). 3) Jačanje kapaciteta za upravljanje energijom: • Uvođenje standarda ISO EN 50001 kako bi se uspostavili i dokumentovali energetske ciljevi i politike, omogućavajući kontinuirano praćenje i optimizaciju energetske resursa. • Planirana je obuka postojećih zaposlenih iz oblasti upravljanja energijom, osnovna edukacija menadžmenta i zaposlenih, razvoj EnMS-a, izradu procedura i zapisa, te osiguranje kompetentnosti i svijesti zaposlenih.				
					Ukupno:	EUR 3.003.094, 26	EUR 2.202.070, 79	EUR 801.023,46